

Nederland Klimaatkampioen

Van code rood, naar code groen. Van (wan)hoop naar actie

A satellite image of Earth from space, showing the curvature of the planet and the blue atmosphere. A white circle is drawn on the right side of the image, highlighting a specific region of the Earth's surface.

NL2125

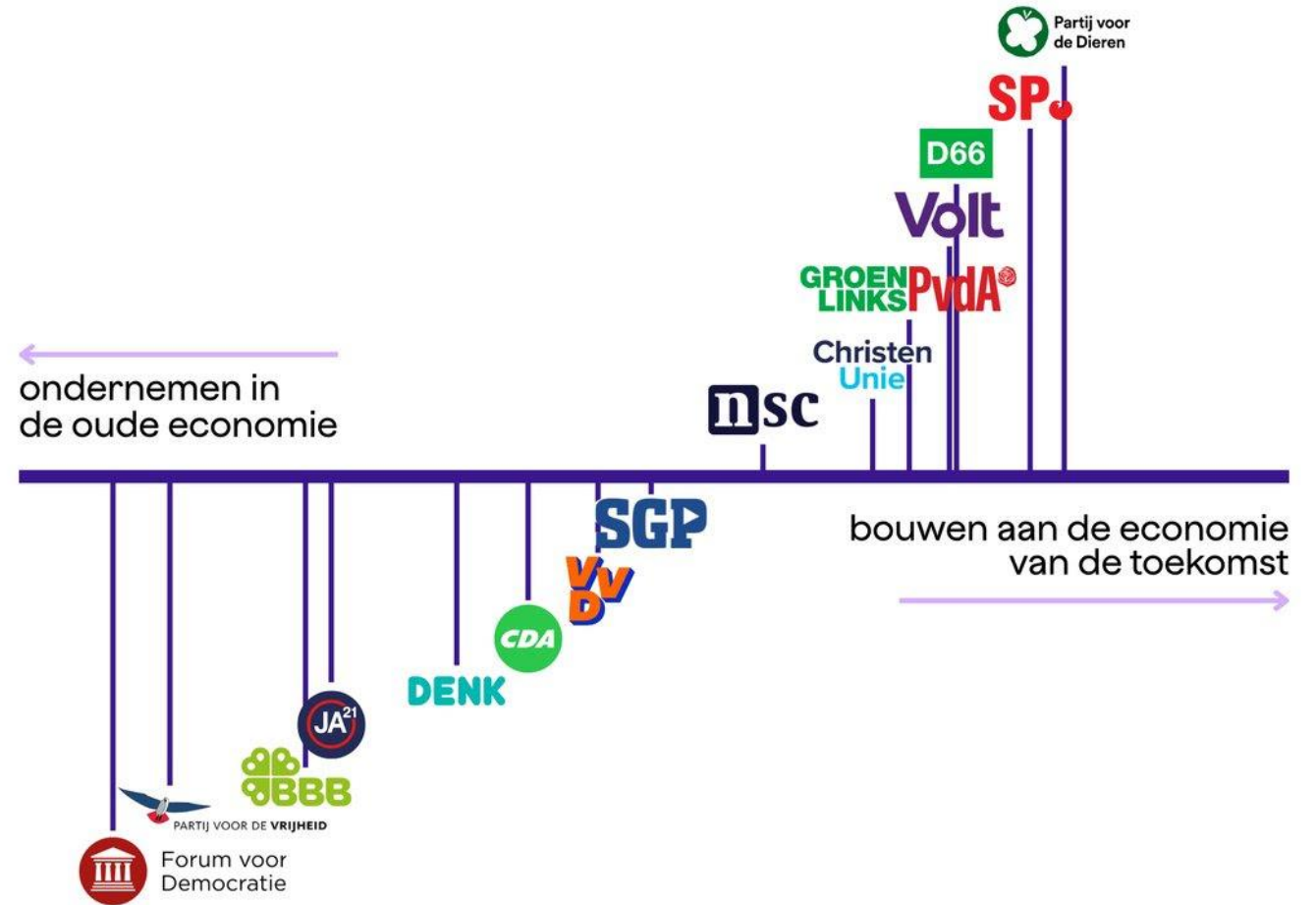
KAN Congres
29 oktober 2025
Dr.h.c. T. van Hattum

Hoe futureproof zijn de programma's?

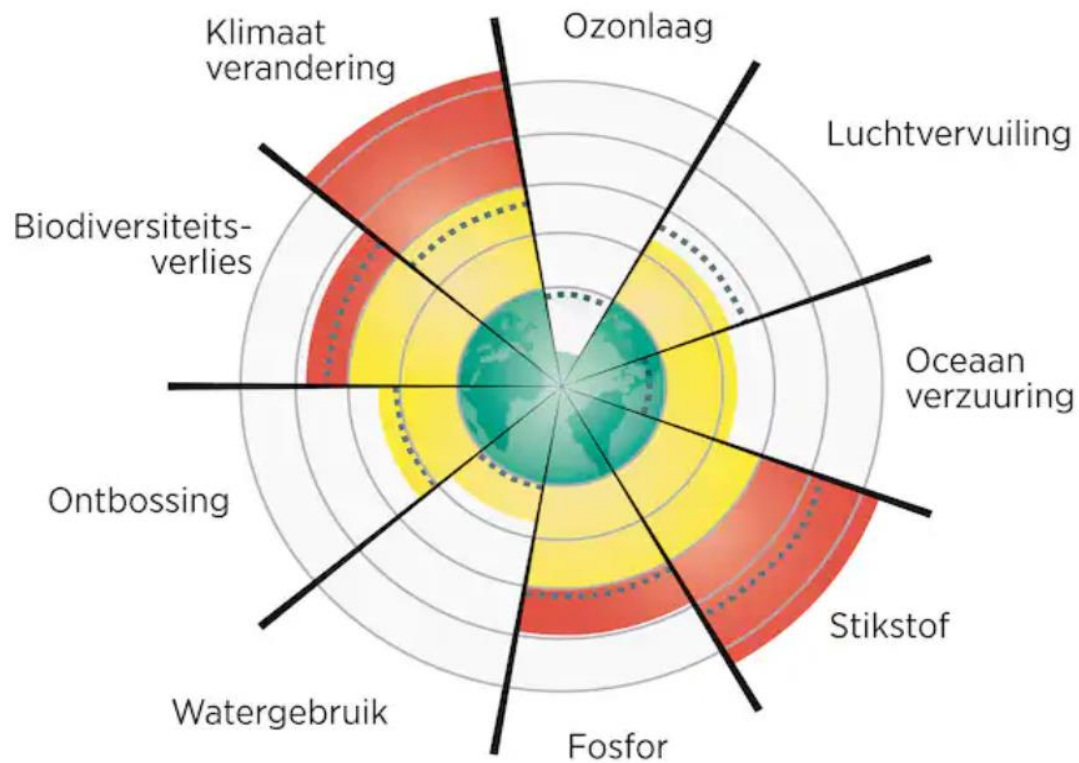

Zeven planetaire grenzen overschreden

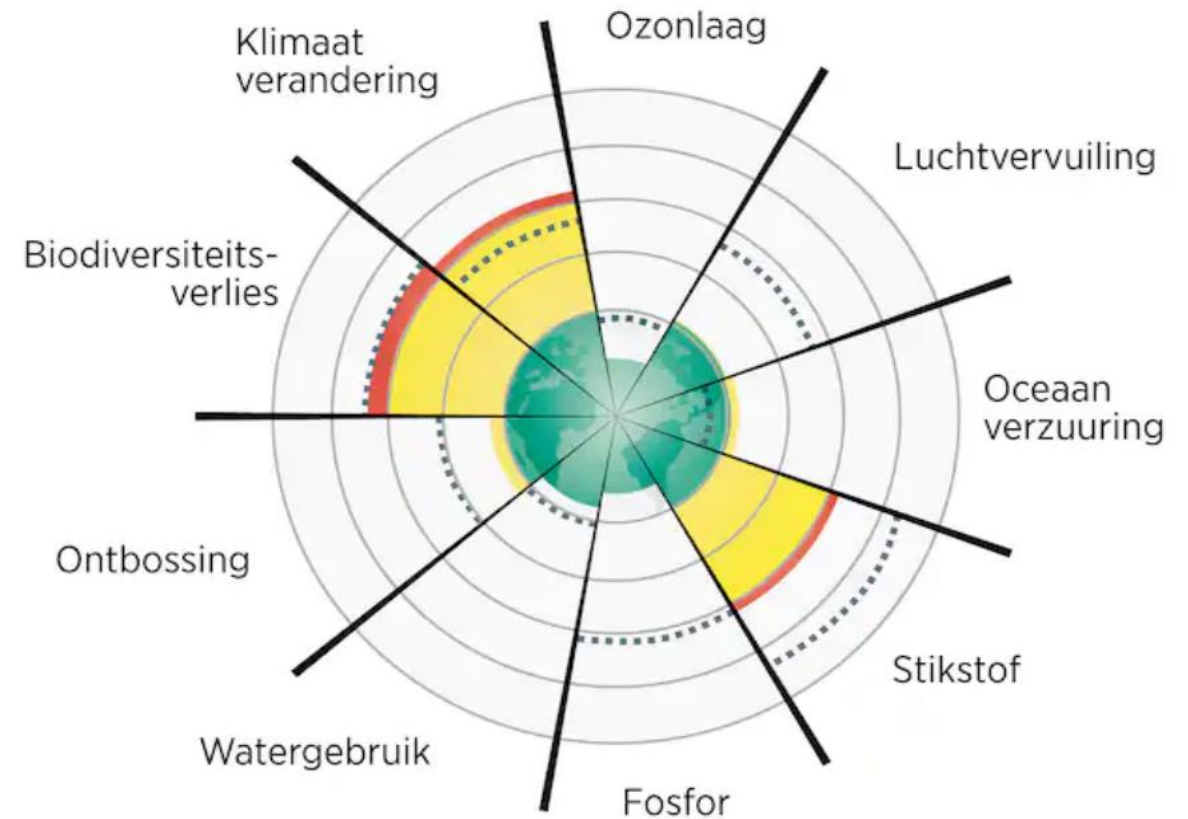
Als de wereld doorgaat op de huidige voet

■ Binnen de perken ■ Verhoogd risico ■ Hoog risico

.... In vergelijking met 2015

Met ambitieus klimaat- en natuurbeleid

© TROUW TVD | BRON: NATURE

Global Risk Report (WEF, 2024)

**Wereldwijde
klimaatschade kan bij
ongewijzigd beleid
oplopen tot 38 biljoen
euro per jaar in 2050
(Potsdam Institute for
Climate Impact
Research)**

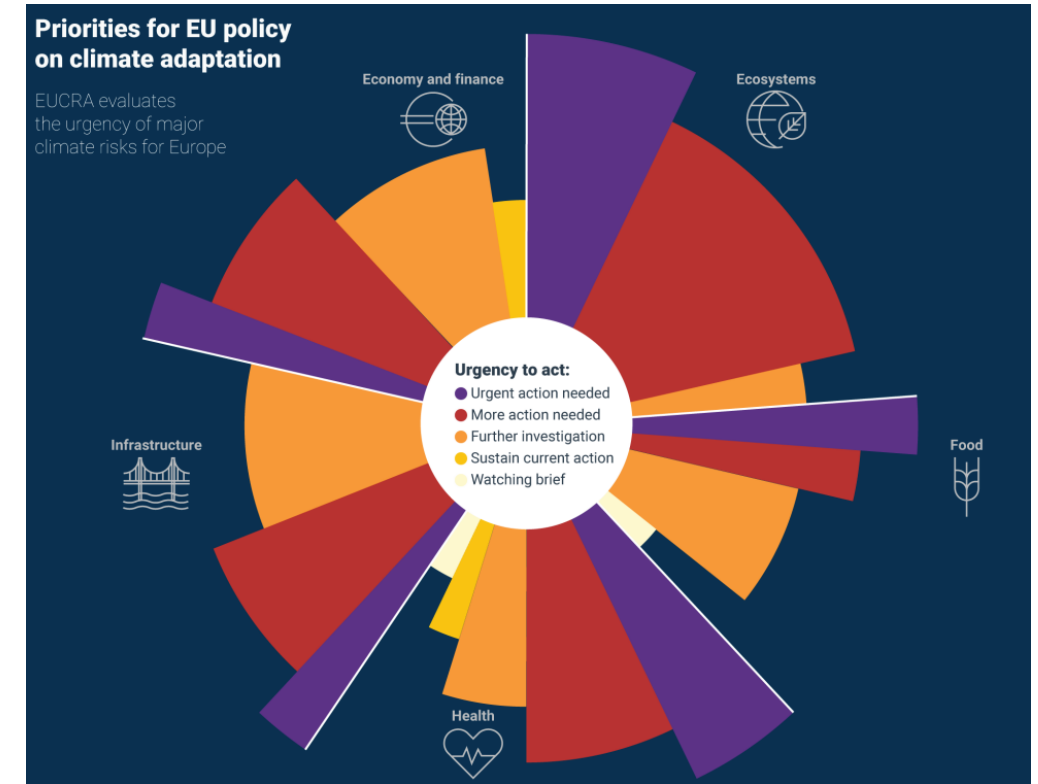
10 years

Europa niet voorbereid op nieuwe klimaat (EEA, 2024)

Key messages

- Europe is facing unprecedented heat
- Europe is facing a water and food crisis with extreme water scarcity in southern Europe
- Health hazards increasing
- Oceans and wildlife are at risk
- Biodiversity loss and ecosystem degradation is accelerating

(Source: EEA, 2024)

De volgende huizencrisis (The Economist, 2024)

“By one estimate, climate change and the fight against it could wipe out 9% of the value of the world’s housing by 2050—which amounts to \$25trn, not much less than America’s annual GDP”

Economist, April 2024

(Source: Economist)

A large fire is burning in the background, visible through the trees. In the foreground, several people are on a golf course, including a man in a black shirt and white shorts swinging a club, and others standing nearby. The scene is captured at night or dusk, with the fire providing a bright, orange glow against the dark sky and foliage.

Een nieuw verhaal van hoop en actie

5 redenen voor hoop

- Het is nog niet te laat
- De meeste oplossingen zijn al beschikbaar
- De natuur is onze belangrijkste klimaatoplossing
- Er is 'slechts' 2-4% van het wereldwijde BBP nodig om de klimaatcrisis aan te pakken
- 80-89% van de wereldbevolking wil meer klimaatactie

Klimaat- + biodiversiteitscrisis verbonden

Global Climate Stripes, 1850-2021. Data: UK Met Office

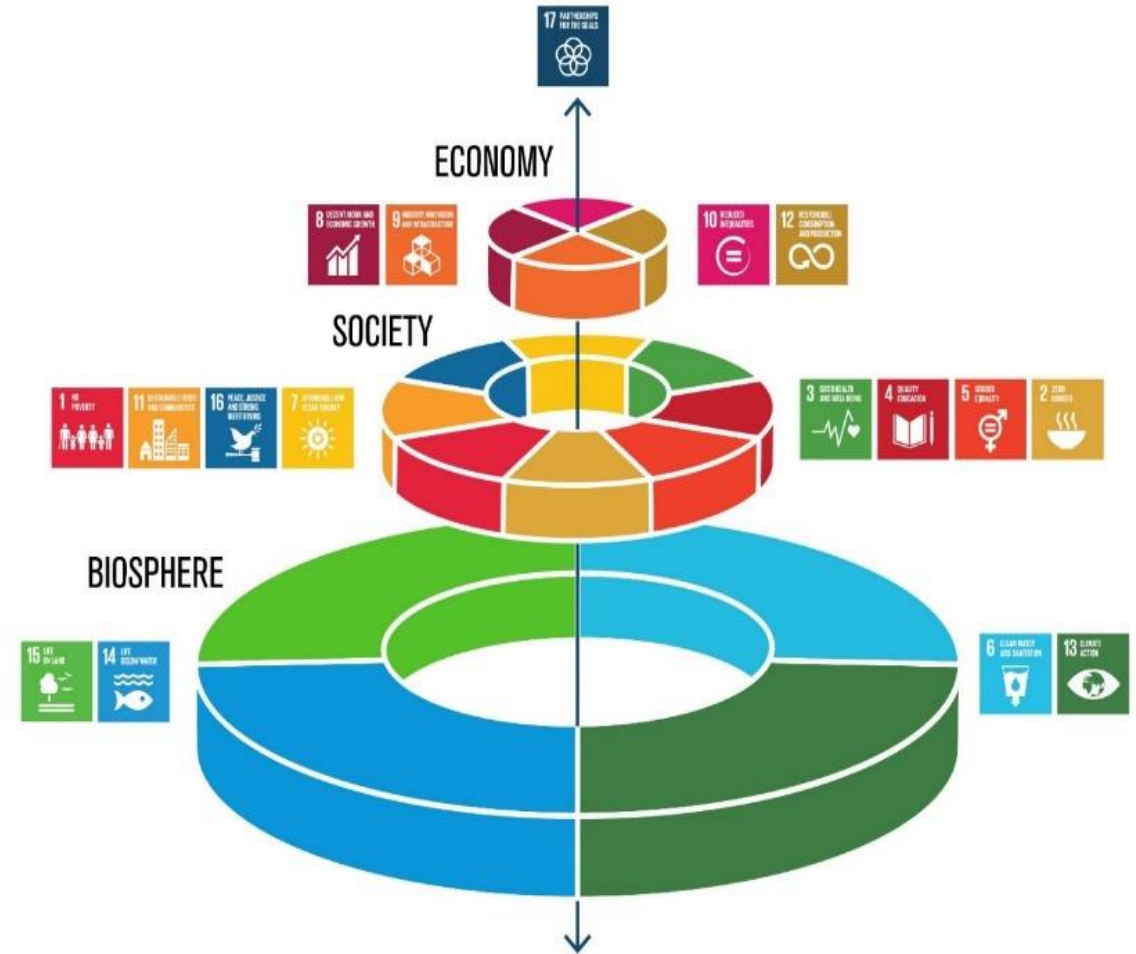
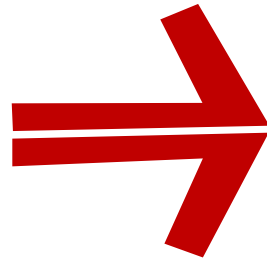
CLIMATE CHANGE

SOLVE BOTH OR SOLVE NEITHER

BIODIVERSITY LOSS

Global Bio Stripes 1970 to 2016 – Data: Living Planet Index

Gezonde biosfeer als basis

source: Rockström, Stockholm Resilience Institute, 2018

Natuur als bondgenoot

Een nieuw verhaal voor Nederland

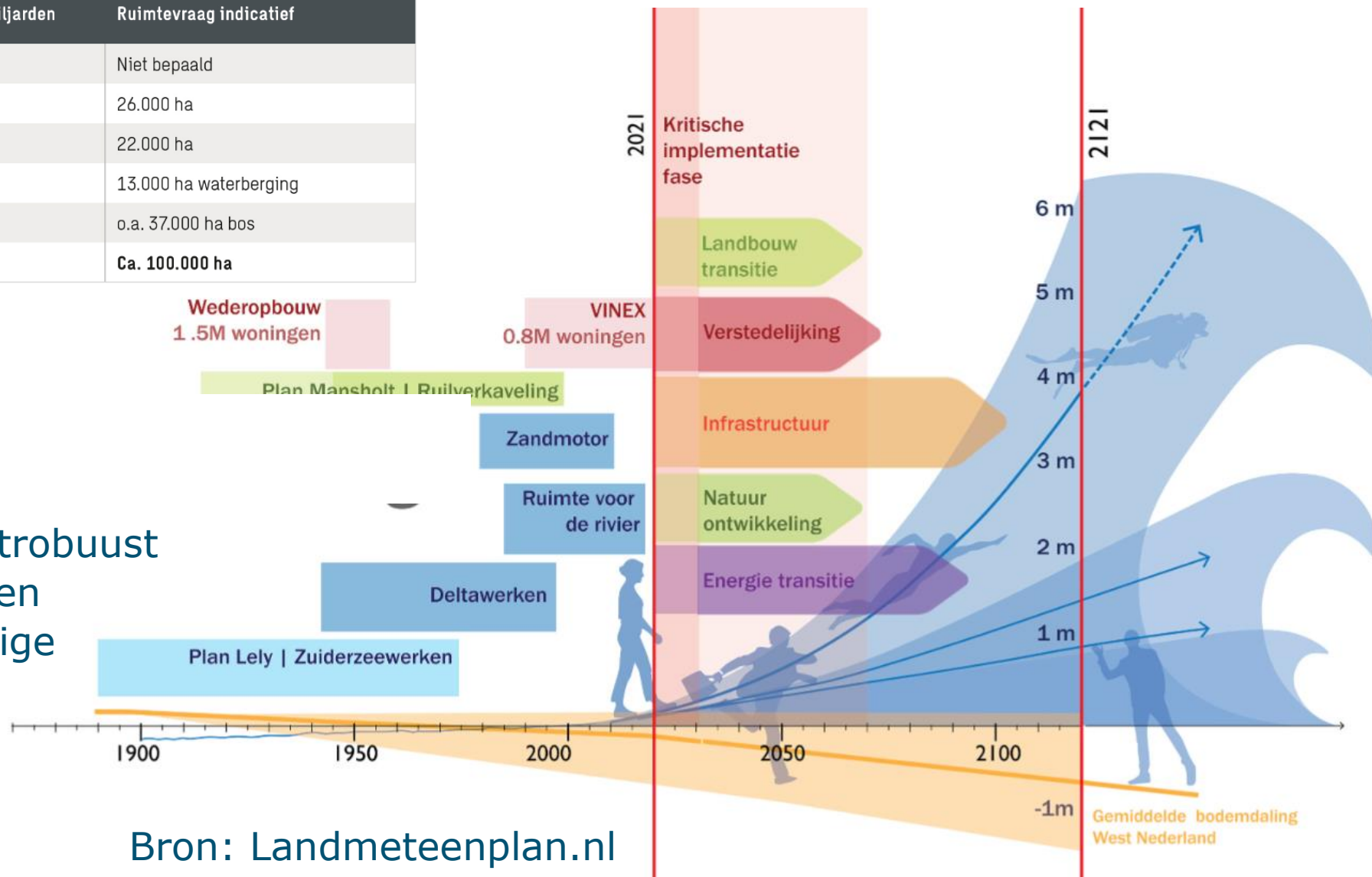

Grote investeringsopgaven tot 2050 – 900 Meuro

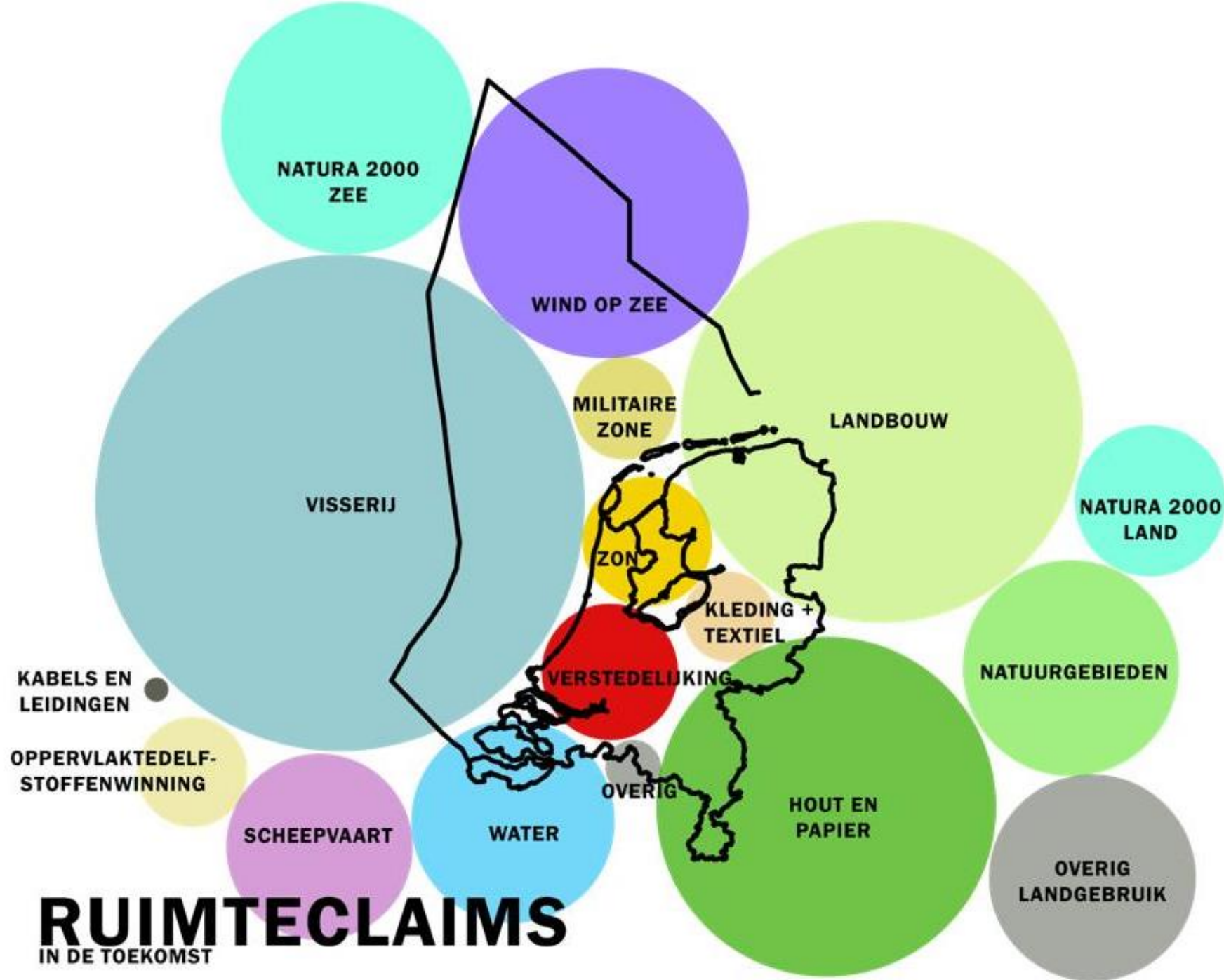
Vijf grootste NL opgaven	Investeringsopgave in miljarden	Ruimte vraag indicatief
Infrastructuur	€ 272	Niet bepaald
Woningbouw	€ 321	26.000 ha
Energietransitie	€ 189	22.000 ha
Klimaatadaptatie	€ 118	13.000 ha waterberging
Natuur	€ 4	o.a. 37.000 ha bos
Totaal:	€ 904	Ca. 100.000 ha

Bron: Sweco

- Elke investering klimaatrobuust
- Hou bij alle investeringen rekening met toekomstige zeespiegelstijging

Bron: Landmeteenplan.nl

Het piept en kraakt in ons land....

Toekomstateliers

5 nieuwe ontwerpprincipes

5. Circulaire en klimaatpositieve economie

4. Natuurpositieve samenleving

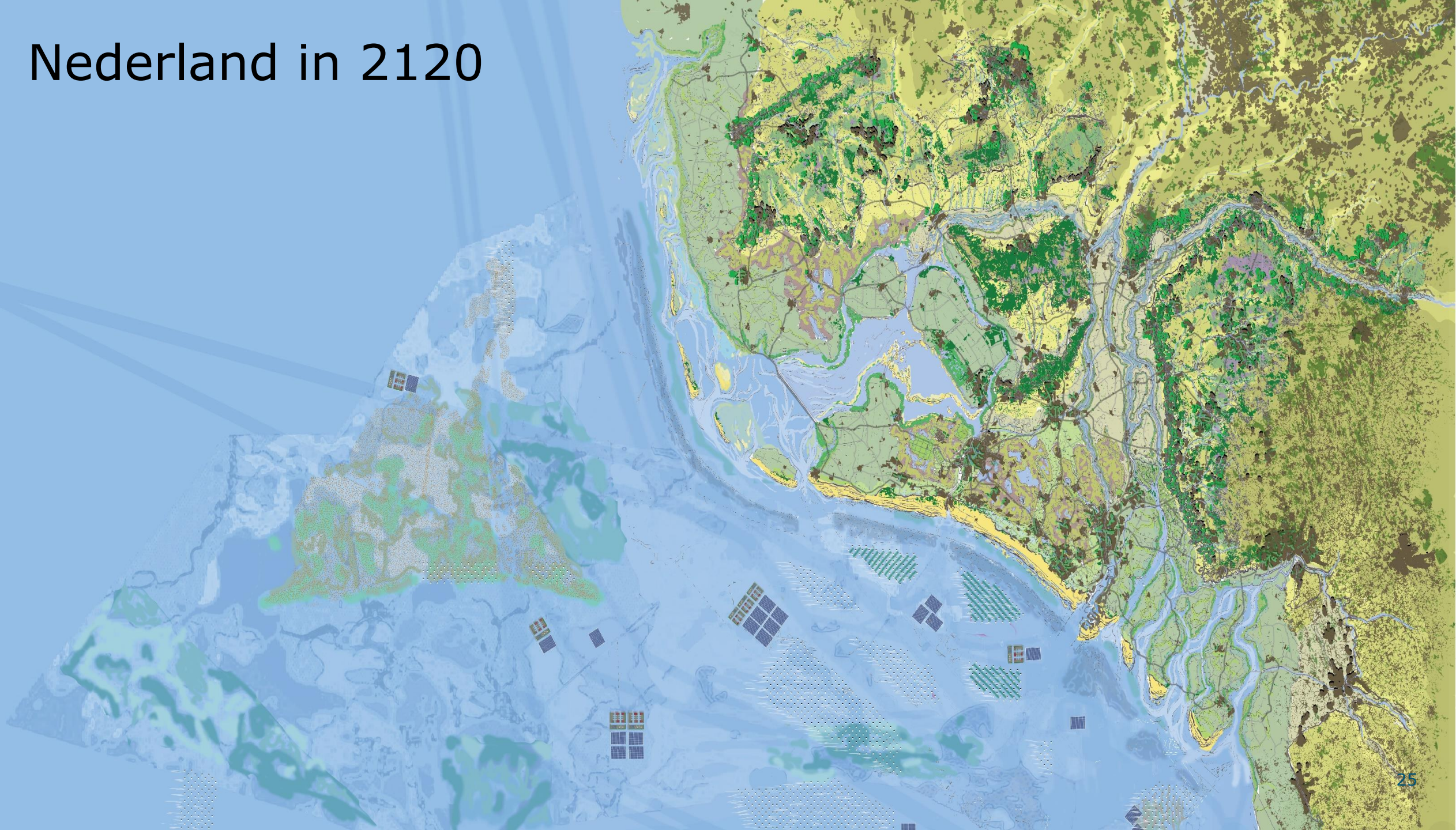
3. Meebewegende –adaptieve– ruimtelijke inrichting

2. Optimaal benutten van water

1. Natuurlijk systeem aan de basis

Nederland in 2120

Route 1: Veerkrachtige natuur met rewilding corridors

Route 2: Landschappen als spons en meer ruimte voor water

Route 3: Natuur-inclusieve circulaire landbouw

Voskamp et al., 2023

Route 4: Groene en gezonde steden

Route 5: Hernieuwbare energie in biodiverse landschappen

Voskamp et al., 2023

Route 6: Circulaire economie binnen de planetaire grenzen

Voskamp et al., 2023

Route 7: Een gezonde leefomgeving als basis voor ons welzijn

Behoefte aan hoopvol toekomstperspectief

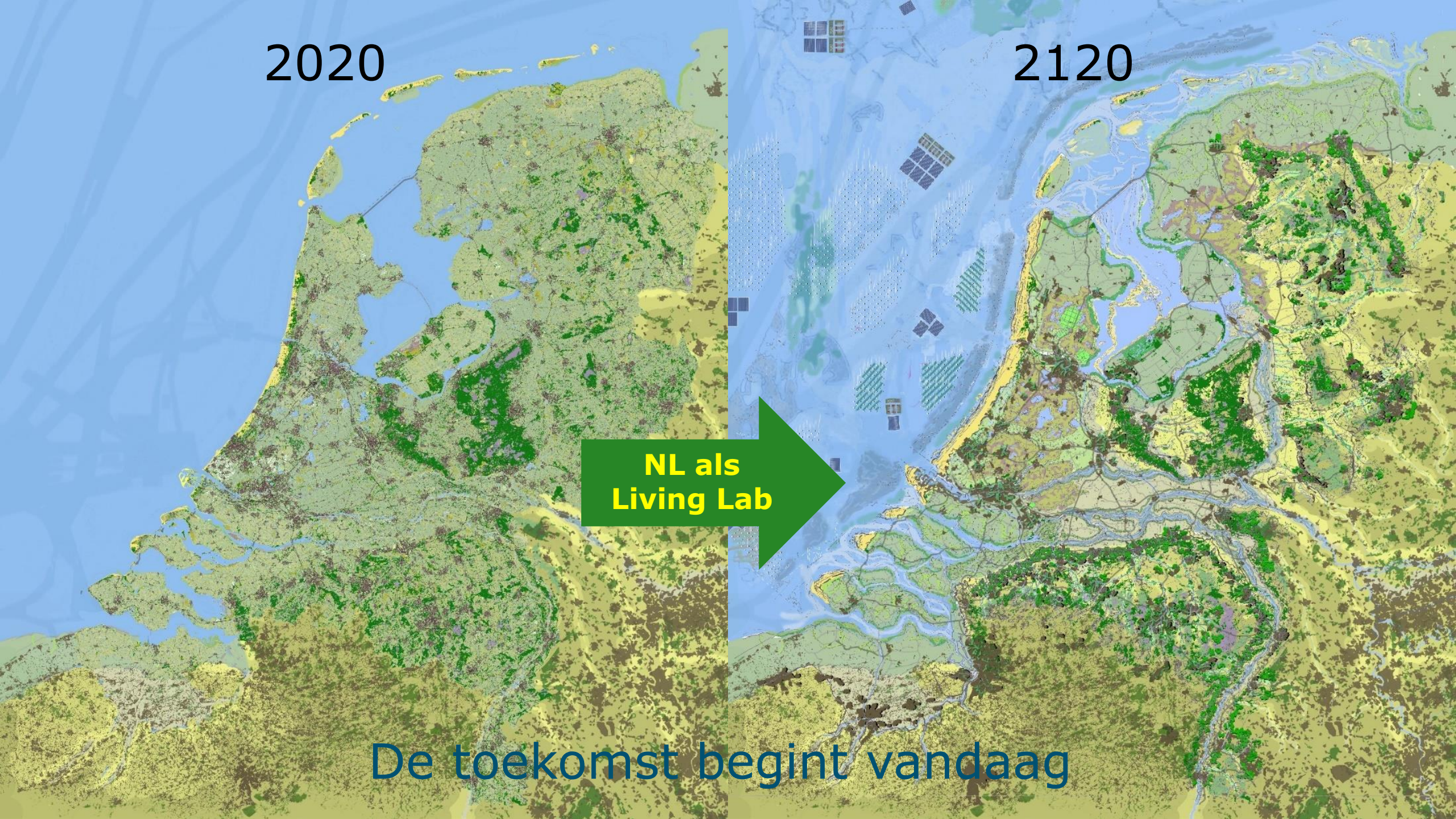

2020

2120

NL als
Living Lab

De toekomst begint vandaag

NL2120 Nationaal Groeifonds

Nederland klimaatkampioen

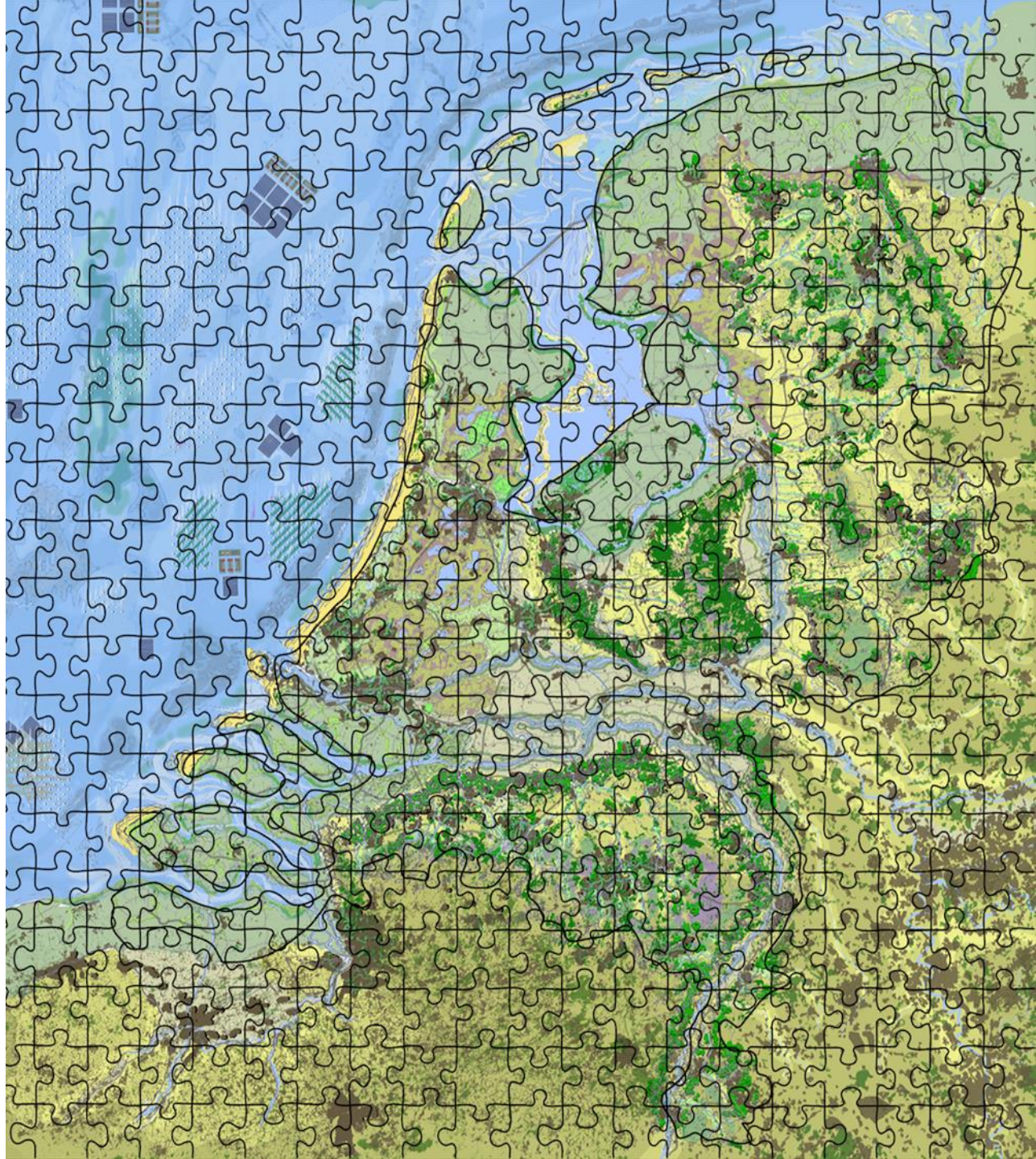
- We nemen onze verantwoordelijkheid
- Zo blijft Nederland een van de leefbaarste landen ter wereld
- We kunnen die kennis exporteren

#Hoedan – Van nationale visie naar regionale innovatie & co-creatie

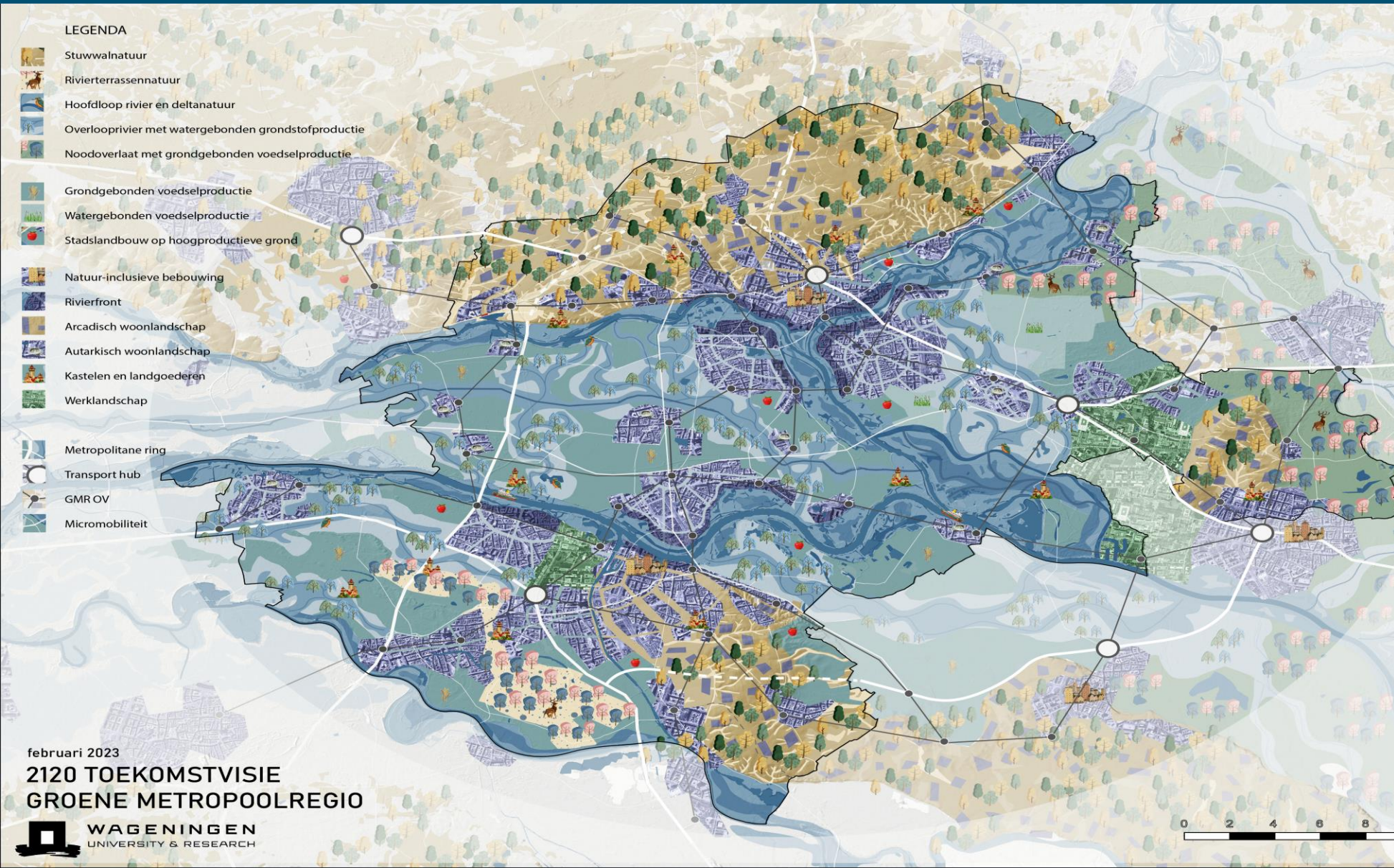
Van pilot naar mainstream

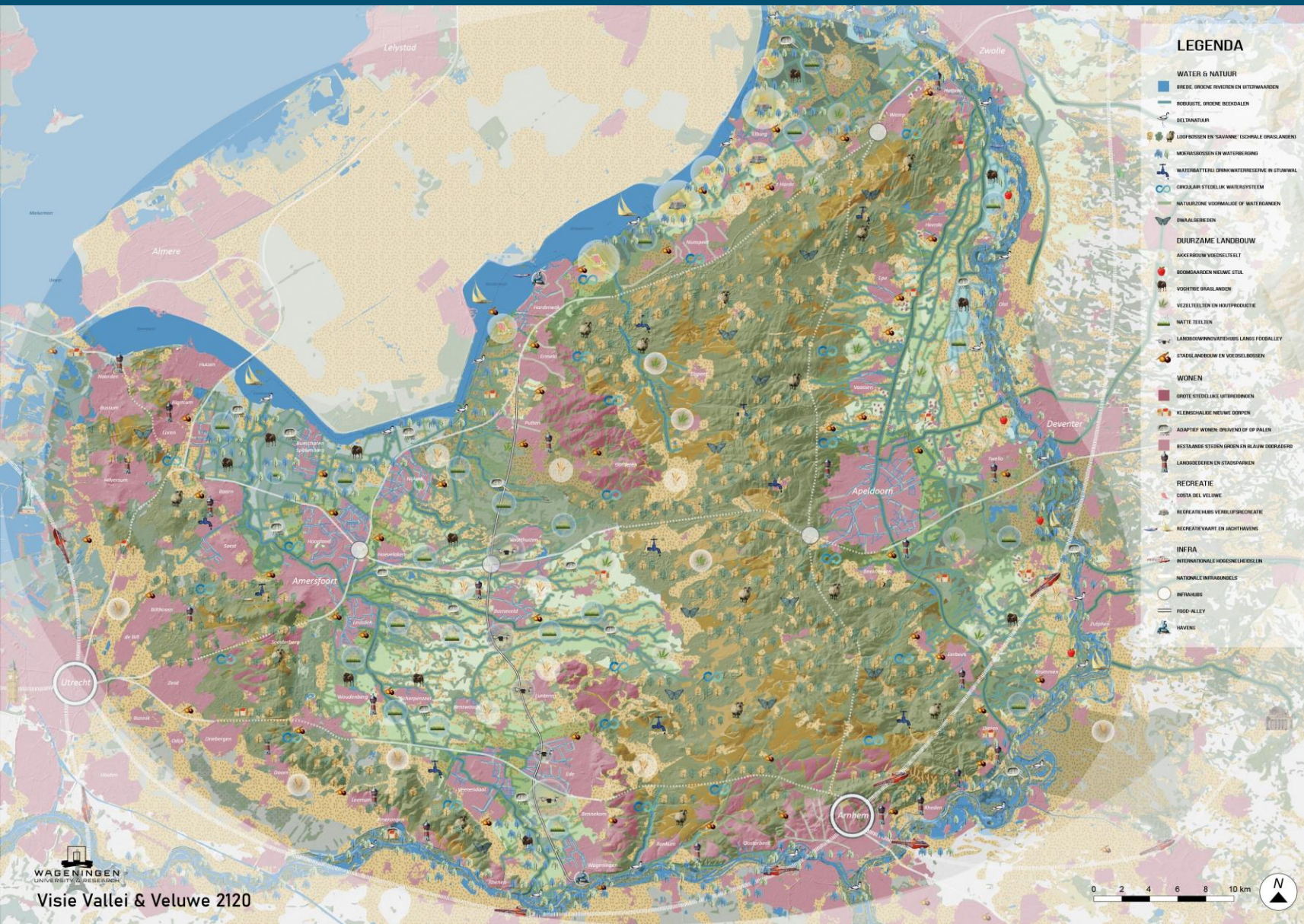
Elke regio + stad is een stuk van de puzzel

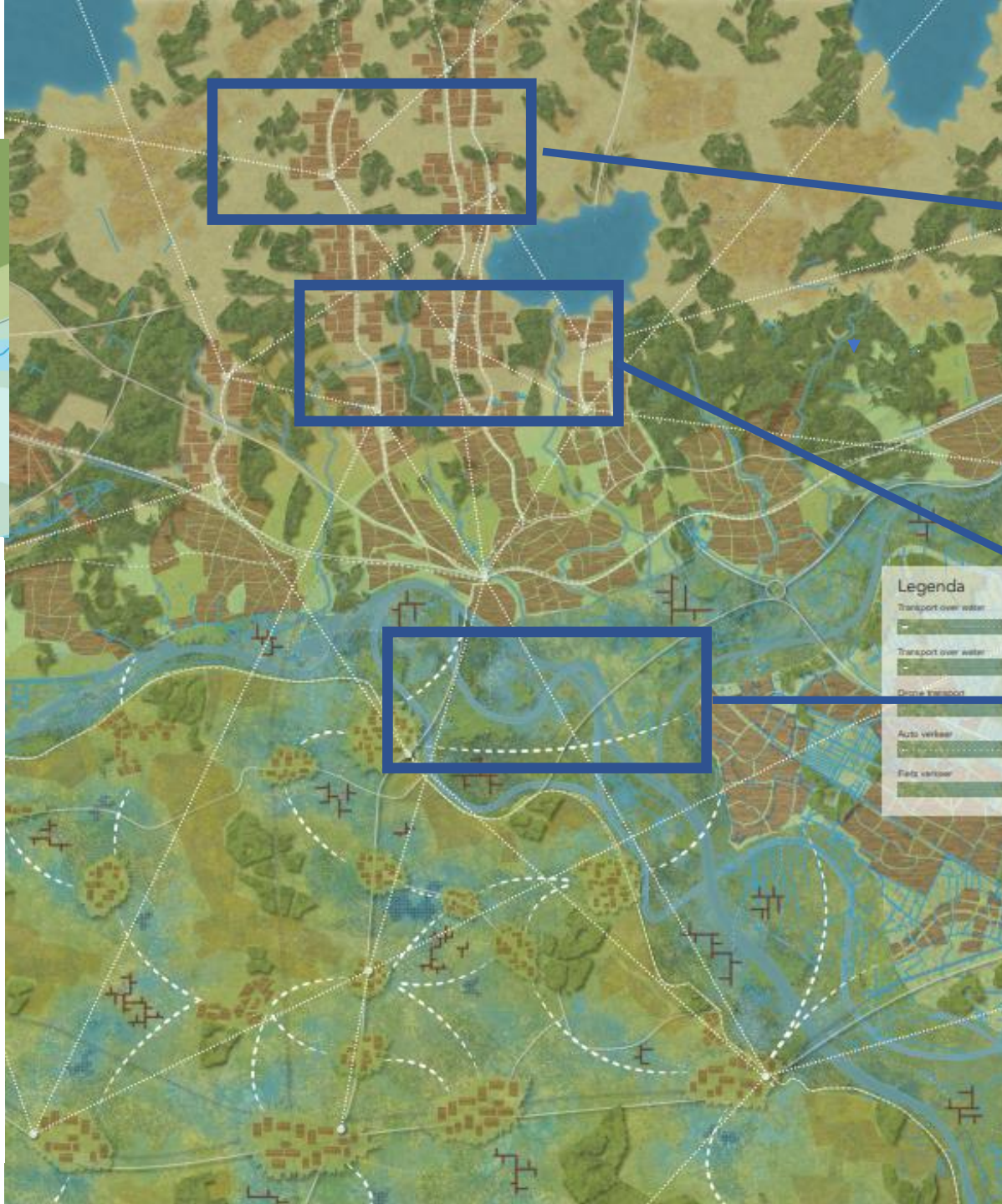
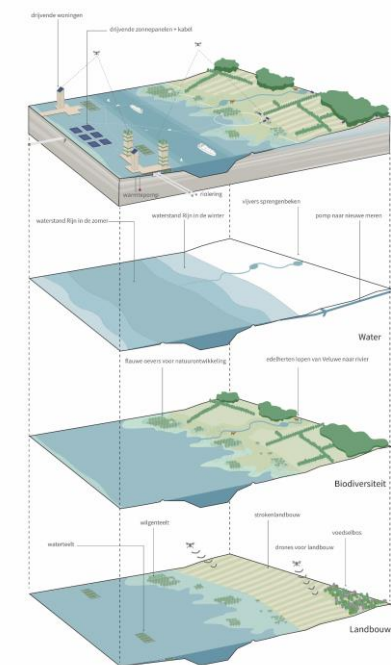
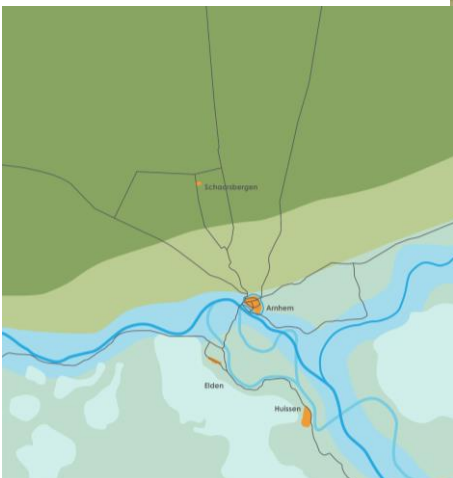
Groene Metropoolregio 2120

Vallei & Veluwe 2120

Arnhem 2120

Ruimte voor de rivier, ook buiten de uiterwaarden

Voskamp et al., 2023

Aangepast wonen in overstromingsgevoelige gebieden

Voskamp et al., 2023

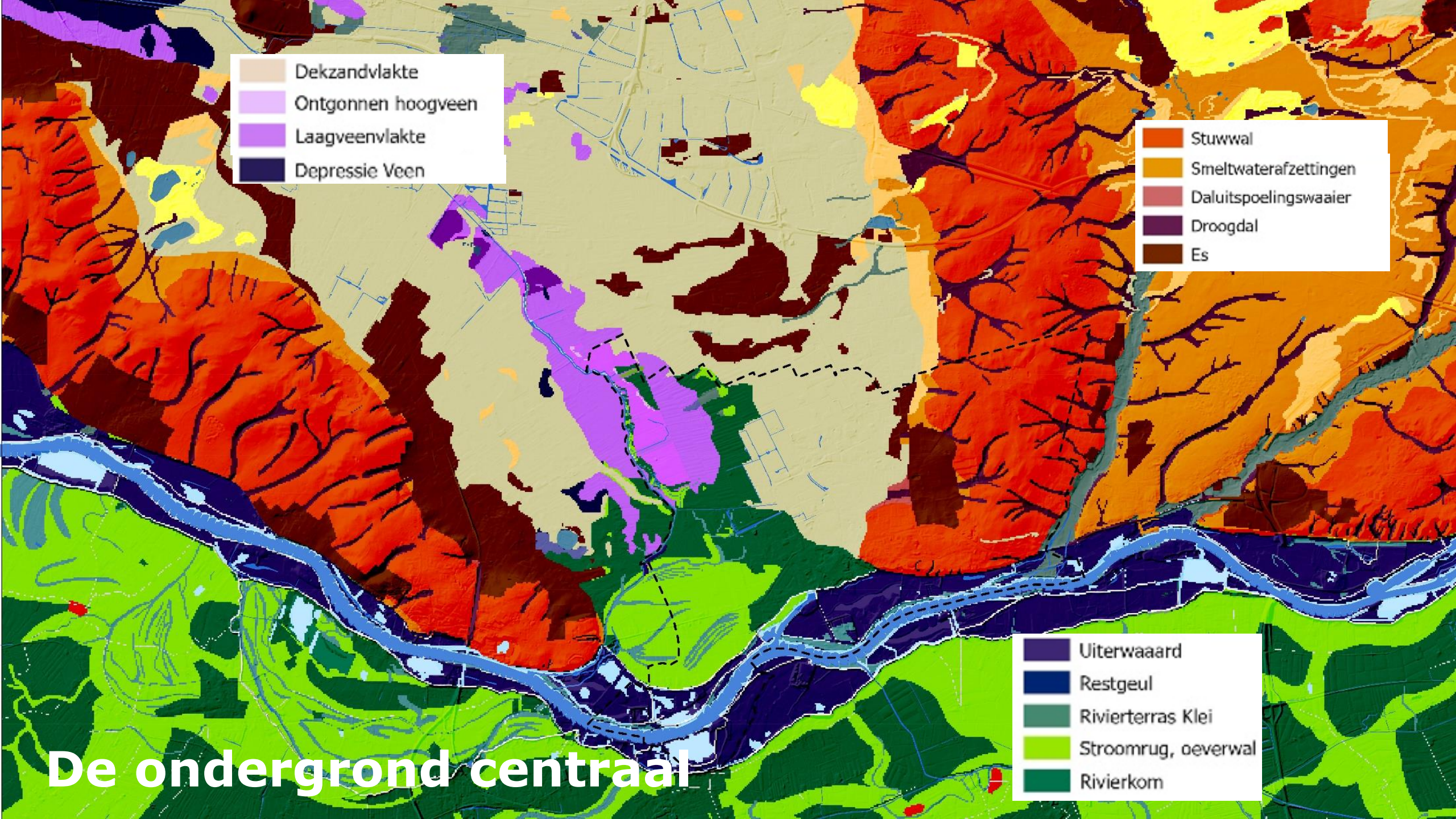
Compacte groene steden op de hoge gronden

Voskamp et al., 2023

Wageningen 2120

Lunchlezing 23 januari

De ondergrond centraal

Wonen

Water

Verkeer en vervoer

Bedrijvigheid

Energie

Legenda

Verdichting centrum en wonen op de dijk

Hoogbouw op de berg

Wonen en werken op en rond de campus

Hubs: overstappen op langzamer vervoer

Snel openbaar vervoer naar randen stad

Langzaam netwerk binnen in de stad

Brede stadsdijk

Overstroombare dijk

Moerasbos en waterberging langs rivier de Grift

divers landgebruik Gelderse vallei

divers landgebruik essen

divers landgebruik loofbos

divers landgebruik uiterwaarden

Het stadscentrum:
een bruisende plek voor ontmoeting

Op de berg:
hoog en droog wonen in het bos

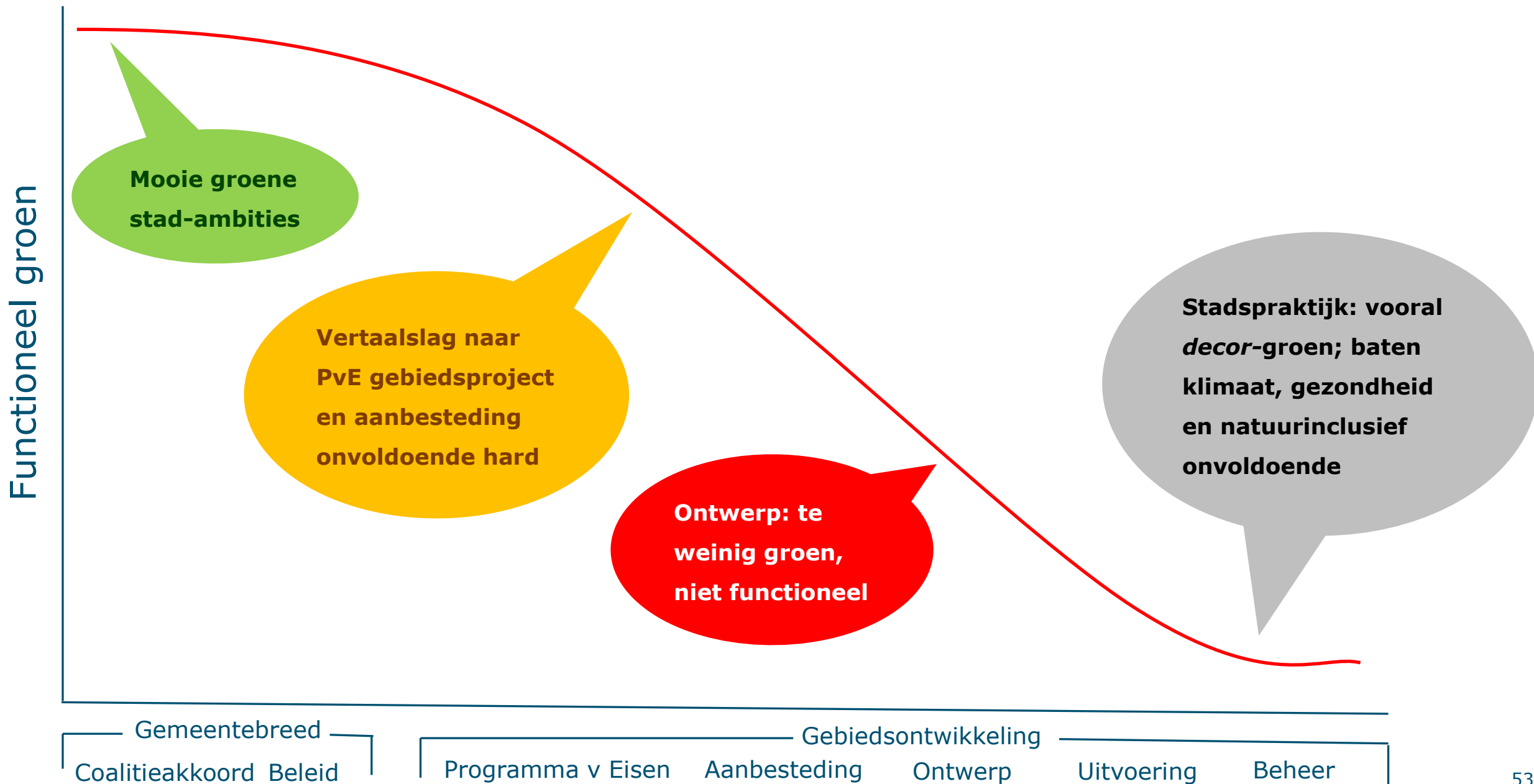
Rondom de Rijnoevers: meebewegen met het water

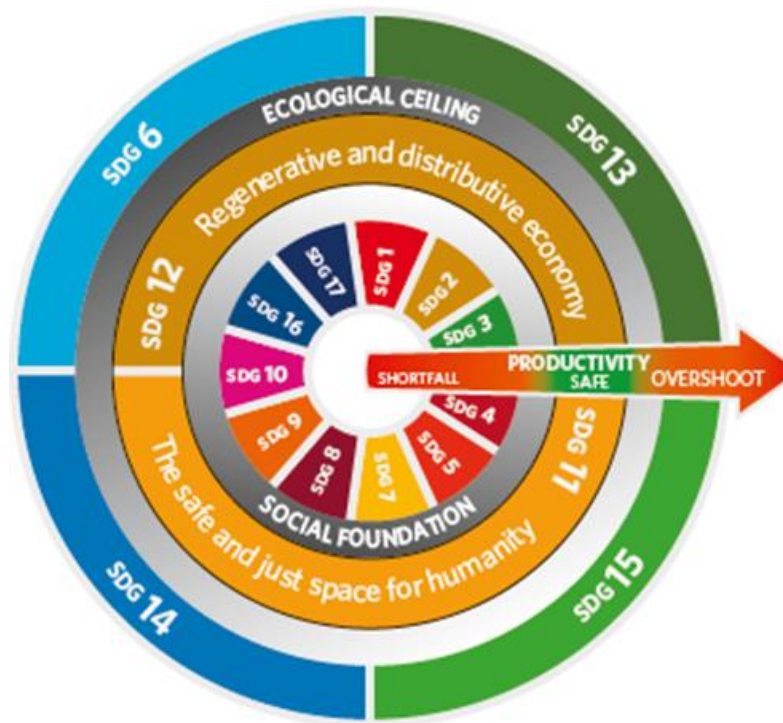
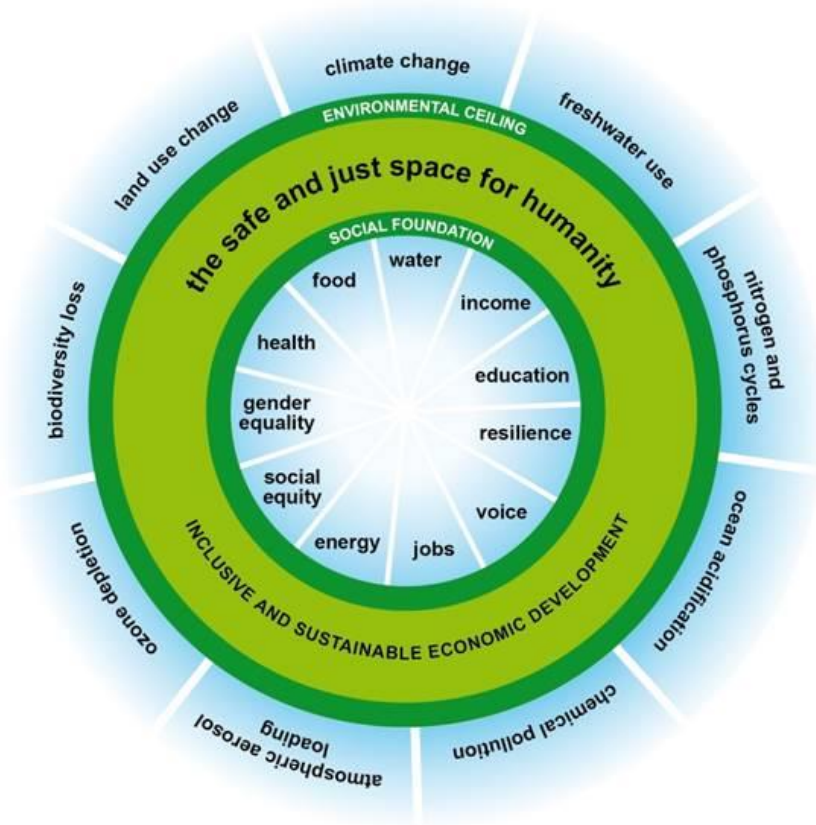
In de Gelderse Vallei: natuurlijk moerasbos en experimentele landbouw

De huidige rol van functioneel groen in het verstedelijkingsproces

Een natuurpositieve donuteconomie

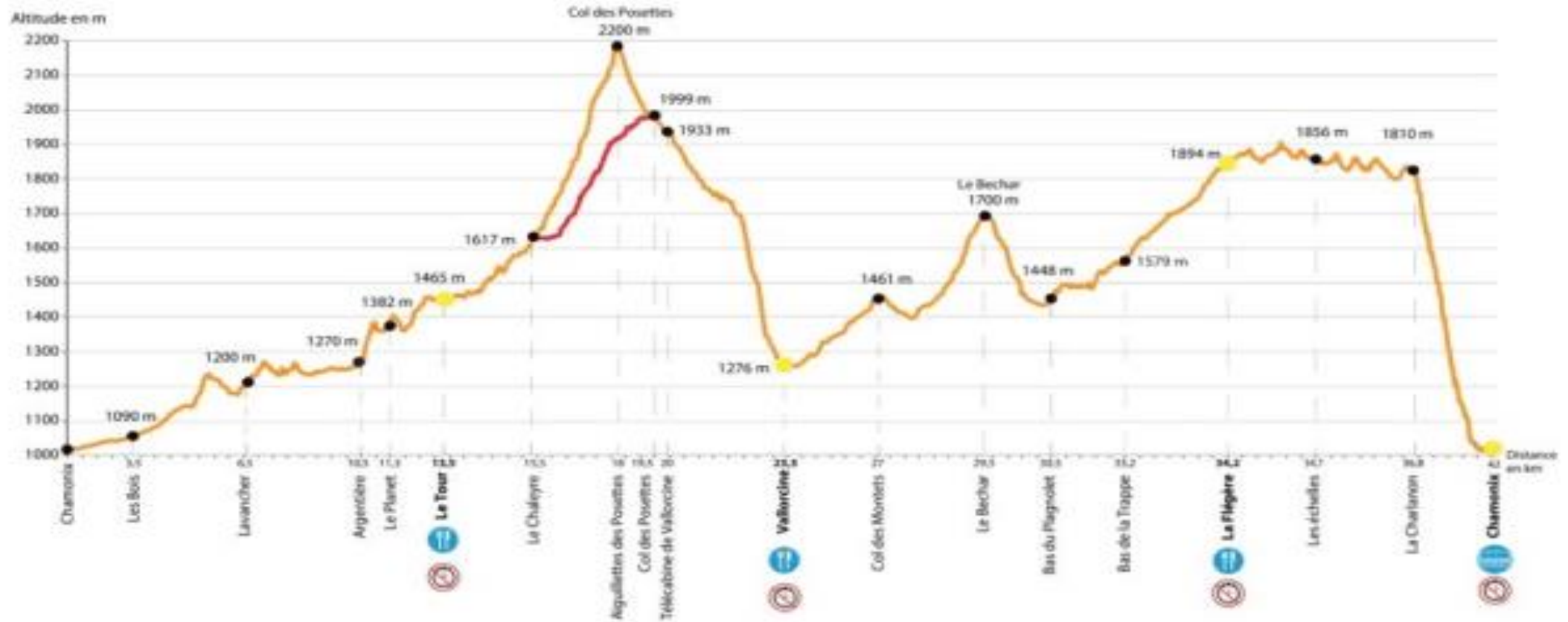
“Fly, If you can’t fly, run. If you can’t run, walk.
If you can’t walk, crawl. But by all means, keep moving”
Martin Luther King Jr.

MARATHON DU MONT-BLANC

Tracé rouge repli en fonction des conditions météo

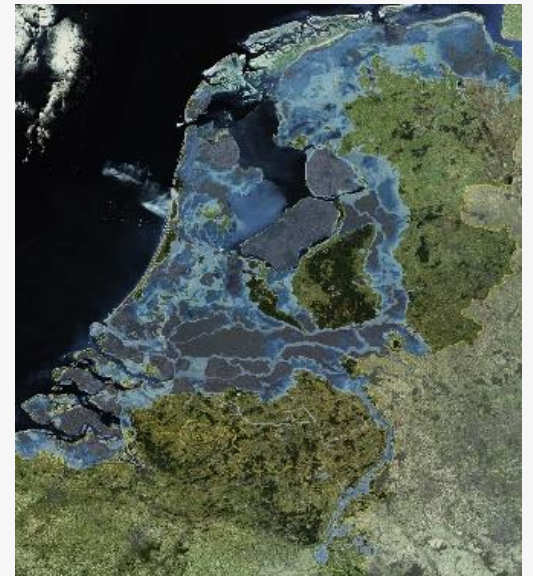
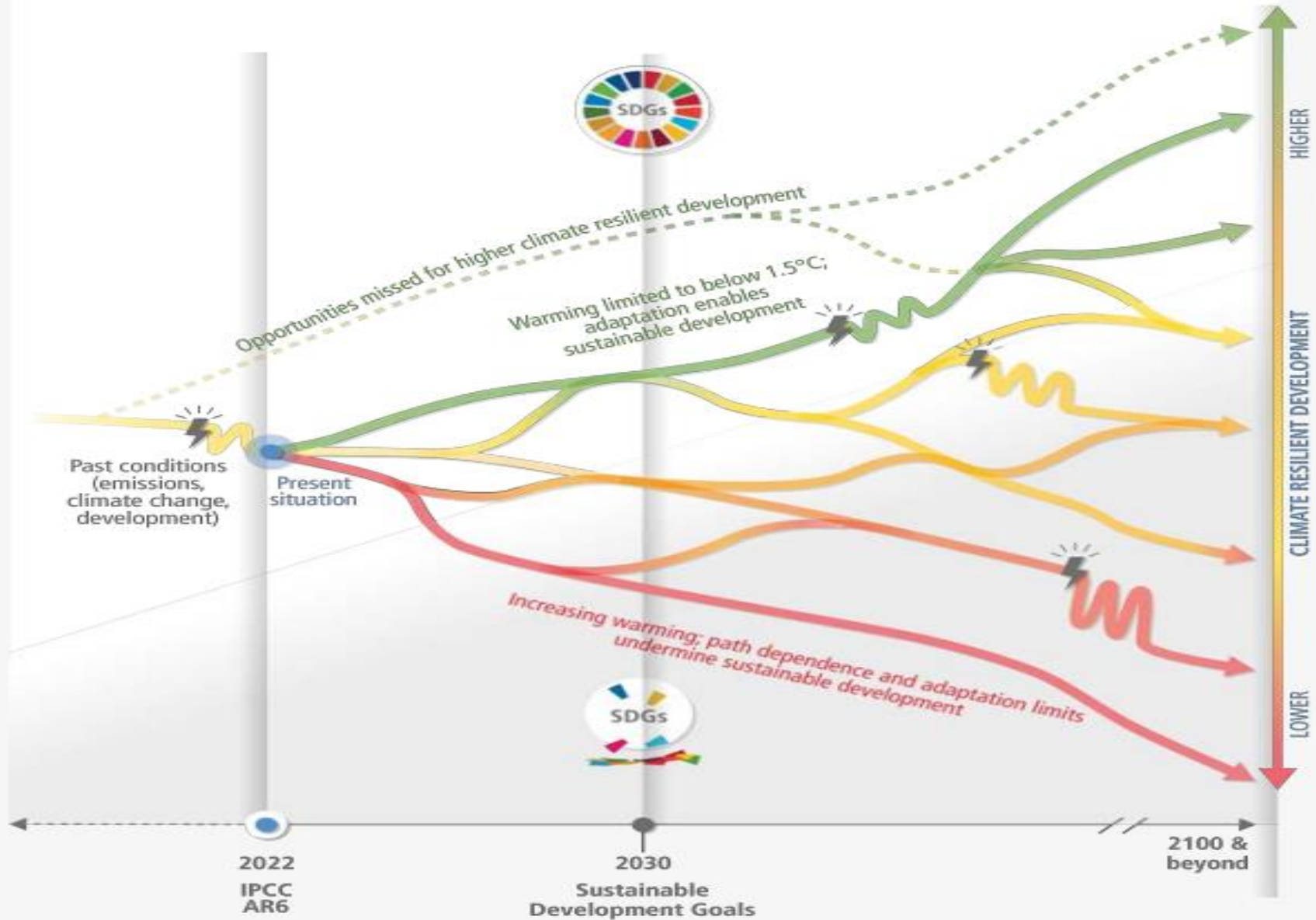

Running4climate

De toekomst begint vandaag

Only Planet – een masterclass storytelling

